

UJVIDÉKI NAPLÓ

TÁRSADALMI ÉS A VÁROSI KÖZÜGYEKET SZOLGÁLÓ LAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
II. Rákóczi Ferenc-út 35. szám
I-só emelet és Szövetkezeti
Könyvnyomda. Telefonsz. 371.

Felelős szerkesztő: CSERNYEI MÓR

Megjelenik minden vasárnap.
A lap előfizetési ára: egész
évre 10 korona, fél évre 5 ko-
rona. Egyes szám ára 12 fillér.

Jelentés az Ujvidéki Tüdőbeteggondozó Egylet 1916. évi működéséről.

Tevékenységnk az 1916. évi
esztendőben is a háborús állapot
által előlított korlátozott meder-
ben, egyelőre azonban a régi
alapelvünknek megfelelően folyt.
Az általunk fenntartott tüdő-
beteggondozóban kétszer heten-
kénti rendeltetést tartottunk, a je-
lenkezeti betegeket állapotuk
szelint gyógykezelésben, orvosa-
gokban részesítettük, állapotuk
felől követték és további vi-
selkedésüket gondozónk által
ellenőriztettük. Sanatórium fel-
vevőit gondoskodtunk, az onnan
vagy a kórházból elbocsátotta-
kat további ellátás alatt tar-
tattuk, termézetben gyógyezték
tej és burgonya osztással, mert
egyéb táplálékot beszerezni
sajnos nem volt módunkban. A
háború okozta drágaságok an-
nyiból érték meg minket is, hogy a
tejárak fokozatos emelkedése
matt tejként az idén körülbelül
annyit emésztett fel, mint más
esztendőben egész gyógykezelési
alánk. Ezzel a drágaság okozta
segélyreklációval szemben elő-
nként felkeszítve, a fűrészelés
szaporadást sőt speciális célokra
való alapanyagokat is szerzett.

Az egyleti év eseményei a kö-
vetkezők voltak: Febr. havában
Ujvidék szab. kir. város tanácsa
kintatta a költségvetésleg meg-
állapított 500 korona évi sub-
ventiót, a Belfüggetlen Új
Öngondozó társasága pedig az állam
segély 1915. évi elszámolását
jóváhagyólag tudomásul véve az
1916. évre 2500 korona állam-
segélyt utaltatványozott. Az igaz-
gató választmányt április hó
10-én tartotta a közgyűlést elő-
készítő választmányi ülését, mely-
en elfogadta az ügyvezető fő-
orvosnak most ideiglenes pénztár-
noknak elszámolását az 1915.
évi pénzügyalomból. Eszerint az
egyleti vagyon 4820 korona volt
betéteiben és 2994 kor. 60 fillér
6% l. kibocs. zárolt hadikölcsön-
ben. Elhatározta a gyűlés két
gondozóknak sanatóriumba való
küldését és az eddig befolyt
adományokból újabb 700 korona
néveltekü hadikölcsönt jegyzését.
A költségvetéshez, mely az el-
múlt év keretei között mozgott,
hozzárult. A közvetlen utána
megtartott évi közgyűlés tudomá-
sul vette és teljesen elfogadta
az igazgató — választmány elő-
terjesztését és a főorvos helyébe
Mudroch Béla urat — a Pesti

Magy. Keresk. Bank pénztárosát
kerül fel a pénztár kezelésére. A
közgyűlésig egyletünk javára
befolyt Gerich István úrtól
saját és öccse József nevében
100—100 kor., Klein Lipót nagy-
kereskedő úrtól és a Szerb Szö-
vetkezeti banktól 100—100 kor.
alapítvány, az Ipar és Ker. tkp.
r.-t. 50 korona — Szirányi Béla
úrtól, a Szerb Takarékpénztártól
és Friedmann Mór úrtól 10—10
kor. adomány. Május hó elején
jelent meg a m. kir. Belfügget.
54593. számú rendelete a ható-
ságokhoz, amelyben a társadalmi
segélykező megindítását, ott
ahol még van újszervezés és
fokozást kéri. A rendelet véle-
ményezés végett kidaiván nek-
ünk előnként Öngyűlése az az
ujvidéki sajtó útján közlé-
sre hozzáfűzött felkeszítve,
még inkább azonban személyes
utánjárással kezdte meg a gyű-
lést a tüdőbeteggondozó egylet
részére. A nagy morális eró-
ménytől a tüdőbetegség elleni
védekezés propagálásától elte-
kinve az anyagi eredmény méltó
az agitator személyéhez és örök
időkre szóló fényes bizonyítéka
polgárságunk megértő szívének
és hazafias áldozatkészségének.
1916. év májusáig harminchárom
alapító tagunk volt, és 3300 K
alapítóként, az év végén az alap-
ító tagok száma 107, az általuk
befizetett alapítóké 16400 K
volt. Alapítóink az I. 5 éves cik-
lus bejárására a következők:

Almoslino Fülöp 100 korona,
Apollo Profjetograph r.-t. 200 K,
Balog Dezső 100 K, Bauer Gyula
300 K, Balassa Henrikné úrnő
100 K, Beocsini Cementgyár
Úmo r.-t. 600 K, Bachraci Lajos,
Biro Dezső, Bogdánovics Lucian,
Brüll Ede és Fia 100—100 K,
Brüll F. F. 500 K, dr. Bruck
Benő, dr. Brezovszky Nándor
100 100 K, Brunner Ede 300 K,
Cselikovits Testvérek, Dungere-
szky Gedeon, Dungere-szky Ge-
deon né 100—100 K, Dungere-
szky Lázár 600 K, Dungere-szky
Jakab, Első M. Ujv. Előleg Egyl.,
Ernst Márkné, Ernst János fia,
Ernst és Roth és Farkas Mór
100—100 K, Faith Ferenc és
családja, dr. Faith Boldizsár,
észv. Fernbach Antalné, Frigyes-
sai Béla, Freud I. Fiai 300—300 K,
Fischer Sándor 100 K, Frank
Lipót 300 K, Grossinger Jánosné,
Gothardt Jánosné, Gerich István,
Gerich József, Gold Béla, dr.
Gál Ödön, Grosz és Lázics, dr.
Grigorjevics Milivoj, Handler
Zsigmond, észv. Hirsch Amália,

Helleisz Miklós, Hajós Miksa,
Ipar és keresk. tákp. 100—100 K,
Jerkovics János 200 K, Központi
hitelintézet, Klein Lipót 100—100
K, Kohn Gyula J. és neje 500 K,
Kozma Rezső 100 K, Kovács
Bálint 200 K, Kovács Bálintné,
Klein és Popper 100—100 K,
Königstättler Testvérek 200 K,
Krausz Ede és neje 200 K, Krno
Milos dr., Kleiszer Gusztáv dr.,
Kovács Bódog dr., Löwy Adóll
100—100 K, Löwy Mátyas 200
K, Ludvig József, Loschitz Miksa,
Lichtshein Márton, dr. Leitner
Benő 100—100 K, máteházi Mat-
kovits Béla 200 K, máteházi
Mátkovits Béláné 100 K, Miro-
szavievics Koszta 200 K, Mar-
tin és Brittig, Menrath József,
Pekió Béla 100—100 K, Pesti
Magy. Keresk. Bank 200 kor.,
Plávics Gábor, Pollák S. és
Rössler, özvegy Radovánovics
Györgyné, Radovánovics Peter,
Reiner Simon, dr. Rózsa Miksa,
Rosenberg Ignác (Beocsin), dr.
Szelezk Lajos, Sevcis Mitrofan,
dr. Saly Mátyas, dr. Schossber-
ger Sándor, Szerb Szöv. Bank,
Schossberger Lajos, Stefanovics
Vladimir 100—100 K, észv. Sta-
nojevics Julia 300 K, Steiner
Gyula, Schaffer Samu, Savkovics
P. Miklós dr. Sztokjovics Jella,
Schulz Vilmos 100—100 kor.,
Thabita evang. nőegylet 300 K,
Teubner János 200 K, Ujvidéki
Takarékpénztár 400 K, Ujvidéki
vill. r.-t. 100 K, Ujvidéki orvosok,
Ujvidéki polg. magy. daloskör
500 K, Ujvidéki pincér egylet,
Ujvidéki kk. m. főgima. ifjúsága,
Vöröskereszt egyt. újv. főgija,
Wagner Lajos, Weisz Leo, Zieg-
ler Ferenc és Zwiabach Adolf
100—100 K, dr. Wagner Károly
300 K, dr. Wagner Vilmos, Wei-
ner és Klauer, Zdelar Antal
100—100 kor.

Ugyancsak előnként buzgal-
mának köszönhetjük egy másik
gyűlésközpontunk sikerét. Mint a
hadidokítvet bizottság elnöke,
kieszközlte, hogy a bizottság
tagjai napidijukat engedjék át
a tüdőbeteggondozó egyletnek;
az ily módon felajánlott 610 K-t
Röntgen beszerzésé alá fordít-
tottuk. Hozzájárultak Szelezk
Lajos ur 130 K, Heim Lipót és
Stefanovics Lyubomir urak 96-96
kor., dr. Gavanszky Tivadar ur
80 kor., Königstättler Dusán ur
72 kor., Balassa Henrik és Dietz-
gen Gábor urak 64—64 kor. és
Menrath József ur 8 kor. napi-
dijjaikkal.

Kisebb adományokban befolyt
10—10 kor. Radó Róbert, Löving-
ger Kálmán uraktól és a D. M.
K. E. ujvidéki főoktató, 2 kor.
Kiss Györgyné úrnőtől, 5 K né-
velentől az Ujvidéki Hirlap útján,

20 K az orosz harctérről Wagner
Tivadar hadnagytól, 40 kor.
Szaikay Sándor főhadnagy gyűj-
tése a majdanpoki rézbánya tisz-
tikara körében. Koszoru megvál-
tás fejében 20 K dr. Wagner
Károly és nejétől, 15 K akna-
slatinai György Lajosné műszaki
tanácsosné öngyűléstől. Termé-
szetbeni adományt adtak: Kovács
Bálint terménykereskedő ur jun-
ius és július hónapokban heti
100 kg. új burgonyát és az ösz-
szel újból 5 mm. burgonyát, az
Ujpesti Chinoingyár 9 üveg sul-
fitot és 2 doboz arsortonimjek-
ciót, a Richter Gedeon budapesti
cég 3 üveg novocoli-syrupot és
5 pirola novocolicalciumot.

Szeptember havában az ujvi-
déki polgári magy. daloskör el-
nöksége, mely a háború alatt is
összetartotta műkedvelői gárdá-
ját és azzal a Vöröskereszt egy-
letnek az özvegyeknek és árva-
knak már tekintélyes összegeket
jutatott, azon proposíciót tette,
hogy a műkedvelői előadás cik-
lust rendez a tüdőbeteggondozó
egylet javára. Az előadások ve-
nökéivé felkérte Ujvidék szab.
kir. város főispánját és polgár-
mesterét, a tüdőbeteggondozó
egylet részéről pedig előnként
és főorvosunkat. Váradi József,
Szentcs János színművészek, Be-
ke Ilona színművésznő, Kovács
Ilonka, Takács Olga kisasszonyok,
Gyenyisz Károly ur és még több
műkedvelő közreműködésével m.
évt. szept. 16—24-éig 7 előadást
rendeztek, melyek dacára az
aránylag gyenge látogatottságnak
707 kor. 13 fillért juttattak egy-
letünknek. Közönségünk kife-
jezte a lelkes vezetőségnek, ma-
radandó jelűl az egylet jövővá-
ságának 500 koronát alapítvány
gyanánt helyeztünk el.

Október 21-én tartottuk má-
sodik igazgató választmányi gyű-
lésünket, melynek tárgyai a be-
számoló volt az egyleti felévről,
előkészítése az 1917. évben
meginduló újabb taggyűjtési
akciónknak. E gyűlésen elhatá-
roztuk, hogy egy még szabad
szóllótelepi területet a várostól
a Vöröskereszt egylettel együtt-
esen kibéreljünk, hogy alkalmas
időben ezen telek egy gyermek-
üdülőttelep céljaira rendelkezé-
sünkre álljon.

Az általunk fenntartott tüdő-
beteggondozóban az év folya-
mán 73 új beteg jelentkezett és
pedig 30 férfi és 33 nő és 10
gyermek, a régiekkel együtt 325
ember jelent meg rendelkezésün-
kben. B tegnek találtattott 53 egyén
38 szor nyílt, 14-szer zárt tuber-
kulózis esete forogt fenn, 19
beteg baja I. foku, 24-é II. foku
és 10 betegé III. foku volt. A
köpetvizsgálatok száma 20, 12 po-

sítív eredménnyel, a végzett fertőtlenítések száma 64 halálozás 10 átköltözés miatt. Specifikus kezelésben részesült 22 egyén, altuberkolint használtunk kiegészítő jó eredménnyel, rendszerint arsortomininjunctiókkal kombinálva. 20 esetben adtuk adományokból gyógyszereséget, 316 esetben rendeztünk a betegápolási nap terhére gyógyszer-t. Gondozónk 938 látogatást tett, 49 esetben első látogatást lakás felvételrel; a betegek viszonyai 42-szer voltak fírhettek, 1-szer rosszak, egyebéket talán jobbak, mint a laboron előtti időben. Természetben segélyeztünk havonta átlag 18 családot, és pedig szétosztottunk 6776 liter tehenétejet, a nyár folyamán a városi kecskényajtól 634 l. kecsketejét, 52 doboz condensált tejet és 582 kg. burgonyát. Egyébb élelmiszereket beszerezhetők nem voltak; a kecsketejet betegeink igen szívesen fogyasztották, a condens lt tejet — dacára hogy elsőrendű készítmény — nem szívesen veszik. Két ízben 10—10 korona lakbérsegélyt adtunk, szentes lakások takarítására, ruhamosásra 45 korona 12 fillér költséggel. Két nöbetegünket 882 korona 50 fillérrel 3—3 hónapon át a debreceni Augustus sanatóriumban ápolattuk, 1 beteget pedig újdíó segéllyel fajúsi tartozkodásra küldtünk. Tíz beteget küldtünk az újvidéki kózkórház tüdőbeteg osztályára, viszont onnan elbocsájtott 5 beteget további gondozásba vittünk, 5 gyermeket veszélyeztetett környezetből kihelyeztünk a szabadkai gyermekmenhely kótelekébe.

A pénztári beszámoló a következő:

Bevételek: Tagdíjak 552 K, adományok 379 K 1 f., alapítványok 13643 K 40 f., kamatok 251 K 48 f., szelvények 610 K, 483 K, Röntgenalapítvány 610 K, városi segély 500 K, államszegély 2500 K, apóási díj visszatérítés 292 K 50 f., takarékbetétek 6904 K 88 l. **Összesen 25116 K 39 f.**
Kiadások: Tejtér 3629 K 11 l., fizetések 600 K, költségek 542 K lakbérsegély 20 K, takarékbetétek 6375 K 56 l., apóási díjak 1404 K 80 l., hadikölcsönjegyzés 13391 K 50 f., egyenleg 146 K 58 l. **Összesen 25116 K 39 f.**

Vagyonszámla 1916. dec. 31. évi: Készpénz 146 K 58 l., Ujvidéki Tépntár betét 3085 K 60 l., Ipar és Keresk. Tépntár 181 K, Tk. betét „Alapítvány-számla” 48 K 85 l., Röntgenalapítvány számla 611 K 30 f. **Összesen 4073 K 33 f.** Hadikölcsönben 17000 korona.

A számadat a számvizsgáló bizottság átvizsgálván február 12-én rendben találta és javasolja a felmentvény megadását.

Összegezve a lefolyt év és egyuttal a lefolyt év és egyuttal a lefolyt 5 éves ciklus eredményeit sola el nem mulo halával gondoljunk vissza sok-sok jótévőkre, akiknek támogatásával az első 5 év végen megerősölvé, megismesodva bizakodva tekintetünk a jövő elé. Igazunk volt 1914-ről szóló beszámolóunkban „lehetően, hogy városunk közönsége, mely az áldozat készségnek nagyogó példáját szolgáltatja a háborúban az aután kezdődő átköltözésben eszben hagyjon minket”. Az áldozat-

készség megvolt és meglesz, csak jöjjen a béke és vele a fokozott antituberkulotikus működés.

Jótekonycélu színelőadások.

Március 11.-én, vasárnap, a Gyorssegély alap javára a Dungserszky színházban két előadás keretében színter került: délután (gyermek előadás) *Jóka ördöge* Komor Gyula és Stephonidesz Károly mesejátéka. A budapesti Víg-színház évről-évre megismélti ezeket a gyermekelőadásokat. Komor Gyula külön zsánert teremtett magának — a gyermek lélek tanulmányozásával. Ő megérte, hogy a léleknek még mielőtt kiindulna a küzdelmes életbe, szüksége van intellektuális élvezetre. Hiszen mindnyajunk lelkében felejtethetetlen az emlék, amikor először ámulva csodálunk a pompázó színpad csodáját. A mese köntösebe burkolva, élet igazságot, moka-vályegest a rossz bukását és a jó lélek boldogulását tárja elénk — alakjai bar meg fény tündérek, de körülöttük már ott leng az utópiaja annak, hogy a tündérek a jó és rossz színtelenek itt élnek közöttünk és így közelebb jutunk ahhoz a célhoz, amikor a gyermekeket nem kell majd a hazugság meséjével nevelni. A címszerepet *Szentes János* játssa — aki ismét eljött vendégnek. — Este 7/8 órákor *Kabaret-estély*. Az előadás kerülo számlók közül elsőnek: *Menelausz királyt* kell megemlitenünk — Gorkij Maxim I. felvonásos drámáját. Soha még egy felvonásban annyi megrázó erő, annyi filozofia nem hangzott el. Egy vén elzöllött színesz, akit a pálinka, az asszony a deieriumig hajtott, akit a dicsőség felemelt a legmagasabb fokra, a zenék közé és az élet lerántotta oly mélyre, hogy többé nem tud lábra állni — *Szentes János* játssa Menelauszt — és a vén komédiás meg egyszer eljátsza két legjobb szerepét: *Gispár-apat* a Kornevilli harangokból és a *Balond* címszerepenek nagy jelenését.

Hangay Sándor Bábjátéka lefejtethetetlen lesz mindazoknak, akik megnezik. Hangay elismert nagy költészetének talán ez a legszebb alkotása. A tréját és éneltszámok közül *Békely László* „*Dániel ne bögi*” páros jelenete, amely a Modern színpadon Budapestben száz estét volt műsoron, számíthat legnagyobb sikerre. *„A gép madár” Molndr* Károly nagyhatású szerzős zama. *„Dal a feeskérről”*, *„Haj Bena-apa”* (énekli Kovács Ilonka), *„Rendeletek rendeltetjé”* (előadja Gyenizse Károly), *„Huszávekék”*, *„Anyaszív”* (szavalja Vraday József), *„Az örömtanya zongoristája”* (énekli Gömöri Antal), *Szentes János* vig Cabaret-dalokat ad elő. — A számok mind gondolal és fáradsággal összeállított műsorról gondoskodtak. Ott legyenek mindannyian!

HIRDESSZEN AZ „UJVIDEKI NAPLO”-BAN

A járványok ritmusa.

Mindnyaján tudjuk, hogy a járványok nagyon jelentékeny ritmikus ingadozásoknak vannak alávetve. Veszedelmességük görbéje emelkedő és süllyedő vonalakat mutat, amit régebben a „genius epidemicus”-nak, a járványok külön démonának tulajdonítottak, aki néha dühöngve járta be a világot, néha meg lehetett vele beszélni. Már most ha gyógyszereknek a hatósságát anélkül ítéljük meg, hogy a betegségeknek a ritmikuságát figyelembe vennénk, az ítélet könnyen úgy szólhat, hogy azok az igazi jó gyógyszerek, melyeket a betegségek kisebb veszedelmessége idején ajánlanak, míg azok, amelyeket a betegség pusztítóbb volta idején alkalmaztak, nem érnek semmit. Pedig hát világos, hogy ugyanaz a gyógyszer egyszer használ, egyszer nem használ, aszerint, amit a betegség ereje ingadozik. Sőt tovább mebbe, az elméleti és gyakorlati orvosok önámítása is egészen járványservió lehet, mert akkor talájak fel, ajánlják és dicsérik a legjobb orvosságot, mikor a járványos betegség éppen gyengülmi kezd, lime néhány példa erre:

A múlt század hetvenes éveiben az izületi reuma Németországban oly heves járványformában lépett föl, hogy az első eseteknek csaknem mind-egyike agyhártyagyulladás mellett halálosan végződött. A régebbi orvosok, anélkül, hogy valami specifikus szert találtak volna föl, megérték, hogy a halandóság lassankint a minimumra csökkent. Ellenben a friss (akut) megbetegedés kiállása után gyakoribbak lettek a szivhívak. Majd a szalicilt ajánlották nagyon, mint az izületi reuma specifikus gyógyszerét s tényleg több mint egy évtizedig ez volt a betegség versenytárs nélküli gyógyszere. És ma? Ma már nagyon jól tudjuk, hogy ennek a specifikusságnak semmiféle elméleti alapja nincs és hogy a reuma veszedelmessége lassan és egészen magától, illetve talán az általános egészségi viszonyok javulása következtében, lehangyolott.

Mikor a tüszűhalandóság statisztikailag kimutathatóan csökkent valamennyire, sok éven át a lábban vett hideg fürdőt ajánlották, mint specifikus gyógyszert. A tüszű veszedelmessége tovább csökkent egész a mai napig, amikor már senkinek sem jut eszébe, hogy a hideg fürdőt ajánlja a tüszű gyógyszerül.

Volt idő, mikor egy orvost tövény elé állítottak azért, mert tüdőgyulladás esetén nem rendelte e bajnok specifikus gyógyszerét, a „tartarus stibiatust”. Pedig hát, ki rendel ma hánytató borkövet a lüdögyulladás ellen?

A szifilisz olyan betegség, melynek legbiztosabban észlelhető a veszedelmességének csökkenése, sőt Schwengerer azt állította, hogy ligany nélkül is legyőzhető ma már a betegség. A ligany ugyanis századokon át egyetlen specifikus gyógyszerre volt a betegségnek (még ma is alkalmazták) s mégis csak Ehr-

lich fölfedezése hozta meg az igazi gyógyszert.

Ez csak néhány példa arra, hogy milyen néhez dolog gyógyszernek értékek objektív megítélése. De legalább bizonyítéka annak, hogy a betegség jellege és a gyógyhatás két külön csomó, melyek fonalat igen nehéz kibogozni. Hogy tehát nagyobb és súlyos családok ne érjenek bennünket, nagyon jó, ha minden zsenális fölfedezésnél nyitva tartjuk az óvatosságnak egy kis szeletét. A tudomány optimizmus nagyon jó dolog, mert sok nagyszerű fölfedezésnek volt a szülője, de jobb, ha nem lépi át a laboratorium küszöbét, s nem zeng hozsánakkat a napilapok hasábján, mielőtt az illető dolgot kipróbálták.

Mindenki ismeri az első tuberkulín kísérletét s a második is kimut. Magam is a kététköz közé tartozom, vajjon a *Behring* diftéria-szérumának köszönhetően-e a betegséggel szemben elért orvosi sikereinket vagy pedig a betegség kétségteletlenül csökkenő erejének. Götstein ugyanis kétségteletlenül bebizonyította, hogy a gyermekek diftéria-szérum fölfedezése előtt jelentékenyen csökkentni kezdett. Azt is nyíltan meg kell vallanunk, hogy néhány év óta a diftéria megbetegedési s halálozási arányszámai megint emelkedőben vannak.

A világrt sem akarjuk a tudomány nagy hőrozáinak az érdemeit kisebbíteni, de viszont szükség van arra, hogy a napilapok nagyhangu aradozásait hüvösen fogadjuk, mikor tudományos kérdésekről van szó.

Dr. Schleich Károly Lajos.

Türelem, kitartás!

Minden erőnket szedjük össze! A tavaszi szelel lengedez már; közeledik a feltámadás. Megváltott várjuk, áhítva, de nem türelmetlenül. Most kell minden kis szikrát összegyűjtenünk, hogy legmagasabb fokot érje el a hazaszeretet tüze, hogy lángalól lobogjon. Eperzselyen utjaból minden akadályt, mely a biztos győzelemnek valamiképpen útját állja. Sorompóba, glédába mindannyian! Még soha oly biztos kilátásaink nem voltak a győzelemre, mint most; ezért fokozott erővel lére kell dobnunk minden késhitőséget és aggodalmat, mert csak így jutunk a célhoz.

Ha harctéri ember érkezik hazra, az itthoniélvök rendszerint azzal a kérdéssel ostromolják, hogy mondja meg, mikor lesz már vége a háborúnak. Természetesen az illető épolj kevéssé tud erre nézve válaszolni, mint bárki más, tagadhatatlan azonban, hogy korántsem olyan pesszimistikus, mint az itthoniak.

En például lepton-nyomon azt hallom, hogy jaj, sose lesz vége, nem bírjuk tovább se emberrel, se löszrel, aztán egy falat enivalónk se lesz hamarosan.

Igy csak azok gondolkozhatnak, akik nincsenek tisztában a központi hatalmak katonai erejével. A szerb és az oláh offenzívában, melyeket végigkísértetem, volt alkalmam meggyőződni óriási teljesítőképességünkről.

Mert, amikor arról van szó, hogy teljes erőmegfeszítéssel a döntő győzelmet kicsikarjuk, az emberek egyszerre kishitűek lettek. Főleg Anglia szívóságitól és az újabb ellenségtől, Amerikától félnék.

Annai bizonyos, hogy az antant lelké egyedül Anglia, tehát ezt kell mindenáron megsemmisítenünk akár száraz földön, akár pedig a tengeren. Most már az a kérdés, hogy hol fog ez bekövetkezni.

Veleményem szerint mind a két helyen. A buvárhajóarcnak feltétlenül sikerrel kell végződnie és erről a németek gondoskodni fognak, ebben biztosak lehetünk. Ez év nyaráig Anglia olyan veszteséget szenved, melyet Amerika segítségével nem pótolhat. Tengeri kereskedelme teljesen megbénul, ugyancsak a vele szövetséges államokkal való érintkezése is és ez majd kényszeríteni fogja más elhatározásra, amitől eddig vélelő államférfiai annyira iróztak.

Kétségtelen, hogy a száraz földön soha olyan harcok nem voltak, mint amilyenek néhány hét múlva megkezdődnek.

Borzalmas véraldozatot hoz mindkét fél, hogy mielőbb véget vessen ennek a leírhatatlan nagy világháborúnak. Ebben nekünk kell felálljunk még pedig oly módon, hogy az antant egy-két jelentékeny államát teljesen megsemmisítsük. Az általános helyzet tehát öszre olyan lesz, hogy a belső front feszültsége a még meglévő ellenséges államokat a mielőbbi békekötésre kényszeríti majd.

Remélhető tehát, hogy ebben az évben befejeződik a háború. Ha nem fejeződik be, mindenestre ránk névze olyan előnyös általános helyzetet teremtenek, amely 1918 tavaszán feltétlenül megerleli a béke esztendőjét.

Ezt a magánvéleményemet a központi hatalmak öríási technikai felkészültségére, haderejének példátlan szervezésére, az egyöntetű biztos vezetésre és az utólráhetetlen német katonai szellemre alapítom. *Homo.*

HIREK

Külfutetés. A király *Radányi* Károly 83. gy.-e.-beli századost, néhai dr. *Radányi* Ernő táblabíró fiát, dr. *Szlezák* Lajos orsz. képviselő sógorát, az ellenség előtt tanúsított bátor magatartásáért a kardokkal ékesített Signom laudisszal tüntette ki.

A főispán a repülőkiállítás előnökségében. Az Országos Hadsegélyző Hivatal Bpsten nagy repülőkiállítás rendezését vette tervébe. — A rendezőbizottság *Kirchner* Ármán altábornagy vezetésével megalakította a kiállítás előnökségét, amelyben tisztelbéli előnök *Mathkovits* Béla, Ujvidék főispánját is felkérték, aki mindig élénk figyelemmel kísérete és támogatta a hazai aviatikát. Élénk emlékműben van még, hogy *Mathkovits* Béla főispán az ujvidéki aviatikai verseny rendezése körül minő elővívihetetlen érdemeket szerzett. Az országos nagy szervezésre Ujvidék terelte a figyelmet.

Ősztondij. *György* Lajos kir. műszaki tanácsos, az ujvidéki m. kir. folyamtermőmj hivatal főnökének lánya, *György* Izabella, másodéves orvostanhallgató, kitűnő bizonyítványa alapján a miniszterelnökségtől az állami alkalmazottak gyermekeinek nevelését előmozdító alapból 700 kor. ősztondiját nyert.

Március 15.-ét a Magyar Kaszino a nemzeti ünnephez méltóan ünnepli meg. Nemzeti érzéseinket ápoljuk. És ha bárminő erősen lekötő egész lényünket a háború, mégis tépjük ketté néhány órára a harci békvöl, hogy a szabadság légkörében kissé üdüljünk. Ha itt telezsvituk lelkünket az érzések legmagasztosabbával, akkor megerősödvé kiálthajjuk: „Előre!” És e szeltemben cselekszünk is, mert aki a Szabadság toboját magasra tartja és rudját, ha kell útsére is megmarkolja, az e hazának há fia.

Letűnt az ételmszerhamisítók kora. Dr. *Dezsy* Dezso halálával megüresedett az ujvidéki vegyvizsgáló állomás. Nem volt senki akinek az ételmszerhamisítók nyakára hagott volna. Szabadon hamisíthattak mindent. De ma már beakonyodott nekik, mert *Klimán* Sárdor m. kir. vezgészr rendelte ki a miniszter Ujvidékre. Csak megkezdené már a működését.

Az állami nyugdíjasok lakáspénze. A hivatalos lap kormányrendeletet közöl a nyugalmazott állami alkalmazottakat megillető lakbérnyugdíj folyósítása tárgyában. A rendelet értelmében a nyugdíjat mindazokban az esetekben, amikor a lakáspénz megszámszénék időpontja nem esik össze a naptári évnegyeddél, a lakáspénz megszámszénését követő hónap első napjától kezdve kell folyósítani. — Olyan esetekben tehát, amelyekben a lakáspénz április, július, október vagy január hónap végével szűnik meg, a lakbérnyugdíjat a február, március vagy április hónap végével fölmentelt alkalmazottnál május hónap elsőjéjétől kezdve, a május, június vagy július hónap végével fölmentelt alkalmazottnál

augusztus hónap 1-étől kezdve, az augusztus, szeptember vagy október végével fölmentelt alkalmazottnál november hónap 1-étől kezdve, a november, december vagy január hónap végével fölmentelt alkalmazottnál február hónap 1-étől kezdve kell folyósítani. Terve vették a nem állami tanítók lakáspénzét is a nyugdíjba beszámítva megállapítani, ami szintén nagyon üdvös lesz.

Óvatosságot ajánlunk. A gyorssegély akció általában a legnagyobb elismerést vívta ki. Dicséretet érdemel mindenki, ki ezen kitűnő intézmény létesítése, fejlesztése és fenntartásában fáradozik. Azonban figyelni kell arra, hogy a kapott segélyt, különösen a pénzbelt, az illető mire fordítja. Mert konkrét eseteket tudunk, hogy a segély pénzek a kocsmárosokhoz vándoroltak. — Különösen egy intelligensnek látszó asszony, kit a bizottság segélyezett, részegen támolygott az utcán. Figyelemmel kell kísérem, hogy a munkabíró ellem dolgozzék. Ha egyébre nem, hát városi munkára alkalmazzák őket. Munkával segítsük őket főképp, mert ez a legbiztosabb szer a nyomor enyhítésére és a munkával szerzett fillér jobb hatásu, mint az alaminza osztotta korona.

Beszegedőnm Szabadkára kánásznak. Nem tréfa. Való tény, hogy sokkal nagyobb jövedelme van a szabadkai pásztorinak, mint egy 6-ik fizetési osztályban levő hivatalnoknak. Tizenkétezer korona évi jövedelmét kevesli és most a városhoz fordul, hogy „szerény” fizetését emeljék föl, mert abból meg nem élhet és társadalmi kötelezettségeinek eleget nem tehet. Szabadka tanácsa most azon tűnődik, hogy tulajdonképpen melyik rangsálya sorozza a pászort, mert ha nem elégíti ki, akkor még megtörténik, hogy Szabadka pásztor nélkül marad. Diplomás ember nem alkalmas a nagy feladat megoldására.

Orosz Viktor detektív tragikus halála. Mult számunkban méltattuk a derék férfi érdemeit. Eimondottuk, hogy a bolgár király mellé rendelték, mikor Póstyében időzött. Akkoriban 3 király-járás volt ott. Orosz, mint említtük magas kitüntetésben részesült és most tragikus haláláról kell beszámolnunk. Állítólag mérgezett hus okozta volna halálát. Rendkívül fájdalmasan érint bennünket e szomorú hír, mert Orosz kitűnő, zseniális detektív volt, kinek különösen most a háboruban nagy hasznát vette a hadvezetőség. Hivatalnokársai és általában mindenki, aki vele érintkezett igen nagyra becsülték fényes tehetségét. *Pamlényi* Gábor rendőrtanácsos megindította a vizsgálatot és ennek eredménye világot vet majd a rejtélyes ügyre.

Klein Lipót nagykereskedő a háború alatt sokszor szerepelt az Ujvidéki Napló hasábjain, mint, ki íőleg a hivatalnokokat látta el jutányos áru ártával. Örvendünk, hogy dicsőre elismerésünket mindenben igazolja *Payerle* Nándor főkapitány ur, ki a következő elismerést írja Klein Lipótról: Elismerem, hogy Klein

Lipót ur 1916. december hó 7-én önszántából adott át a városnak két izben, összesen 55 mm. kukrot és 25 hordó petróleumot a segítségre szorultak és a nélkülözök között félkiönként leendő szétosztásra, aki ezen eljárásával a város közéletmezésnek nagy és becsületes méltó szolgálatot tett és nagyban hozzájárult ahhoz, hogy az élelmiszerek hiánya miatt háborgó kedélyek lecsillapodtak. Ezen hivatalos elismerést csak fokozni vélem annak elismerésével is, hogy tudomásomra jutott, miszerint nevezett Klein Lipót ur teljesen önzelenül, különösen a súlyosabb viszonyok között küzdő hivatalnokosztálynak megbecsülhetetlen szolgálatot tett közéleti célokra adásával. — Ujvidék, 1917 március 3. án. *Payerle* Nándor rendőrfőkapitány.

Sikkasztás. *Kosztics* Sándor ujvidéki lakos, aikusz Nasitz Adolf budabesti cégtől borbevásárlására kapott megbízást, miért 4000 korona előleget vett fel, miután *Kosztics* Sándor az előlegezett összegből 1700 koronát elsikkasztott az ujvidéki királyi törvényszék vadlított 3 napi fogházra íélte, ügyész súlyosbítás végett felebbezett.

Száznegyven korona egy kabát munkadíja. Hallatlan dolgot „sirt el” egy kisleány. Sirt, mert beszélni nem tudott. Kabátot csináltatott és a női mérnökszabó, vagy ruhamérnök 140 koronát számított a megvarrásáért. Illetékes helyre küldöttük a szegény leányt. Amint tudjuk a főkapitány alaposan el szokott banni az ilyen művészekkel, majd ez is megkeserülte ezt a hallatlan uszorát. Ha ebben az ügyben jogerős ítéletet hoznak, bemutatjuk az érdemes férfit.

Az ipari só árának megállapítása. A pénzügyminiszteriumnak most megjelent rendelete a tiszta ipari só árát 100 mm. aluli mennyiségeknél mm.-ként 2 kor. 57 filléren, a tisztáltlan ipari sóét pedig 2 kor. 17 filléren állapította meg. A 100 mm. felüli mennyiségeknél az ár mm.-ként a tiszta ipari sónál 2-20 K, a tisztáltlan pedig 1 kor. 80 fillér. Ez az ár a sőjvédék vezgészgynökségeinek szigetkamarái és morosujvári denaturáló telepeivel való átvétele esetén bir érvénnyel. Szigetkamarán azonban a bányatelepen történő odaszállítás díjéért kiön 18 fillér díj számítandó. Az ipar sónak az ország egyéb helyen való átvétele esetén ezek az árak a szigetkamarái, illetőleg a morosujvári denaturáló telepből járó vasuti szállítás költségekkel emelkednek.

Látványosság

a Nagyráuház (Párisi) új helyiségében (Jovicum volt úrlete) a 25 legszöbben berendezett kirakat. A Nagyráuház az utthonában *Kosuth* Lajos utca 44 szám alatt minden látogató, vételkényszer nélkül, megtekinthet --- minden árucikkot. ---

Kitűnő halpaprikást

az már elismert tény, csakis *BRUDER* *IVAN* vendéglőjében *Fater* 1. sz. a. minden hétfőn este éheltunk.

Dr. PALÓCZ k. egészségügyi tanár, v. kórházi specialista orvos

Bpest, IV., Károly-körút 2. sz.

sok évi öríási speciális praxisa folytat teljes bizottsággal, feltérleri és elgógyítja úgy fertőzött, mint nőknél a titkok és nem betegségeket, valamint az azokból származó összes bajokat. Rendel. hétköznapokon d. e. 10-12 óg. d. u. 2-5 óg. Ha személyesen lehetetlen, volna megjelölni, választásdíjess levélre saivesen adó díjtalan felvívástást ártól, hogy otthon kiruvál hogyan szabható meg gyökéren a bajok! 13-20

PROCTOGRAPH RÉSZEZ.-TÁRS.

**HOMUN-
KULUS**
II. RÉSZÉ
dráma 4 felvonásban.
Főszereplő: OLAF FÖNS.

*Égy szót találhatsz a dráma
Kamara PALMA névűt rajta*

Viszketegséget

rőht, sömört legbiztosabban elmulasztja a
Barna zsír
Kis tégely kor. 1 60
nagy tégely k or 3—
családi adag kor. 9—
utastással rendelhető

Dr. Flesch E.

„Korona” gyégytárából, Győr

TIVOLI

A
terem
kellemesen
fűtve lesz!

Jótállás a biztos eredményért.

Törvényesen
védve.

Reiter Oszkár

nagybecskereki ny. főkapitány és fajbaront-tenyésztőnek nagyszernő-talalmánya a 7—12

„PATKÁNI”

patkányirtó-szer, (nem mérge) mely emberre és háziállatra nem ártalmas és jólalul minden más irtószert. 1 doboz ára 3 K mely elegendő körülbelül 60 patkány kiirtására. — Minden dobozhoz használati utasítás van mellékelve. Ismertető prospektust, melyben le van írva, hogy különféle négysságu gazdaságban hány adag használható, kérésre ingyen küld a PATKÁNI gyár egyedüli elárúsítója, a Torontali Agrárbank Részvénytársaság, Nagybecskereken

SZÖVETKEZETI KÖNYVNYOMDA

UJVIDÉK, BUZA-TÉR 22.

Villanymozdony által hajtott géppel, a legújabb és legdivatosabb betűkkel, kefelekkel, díszetekkel bőven berendezve. Összes könyvnyomdai munkákat a legmeszebbben műszaki tökélyei, a legszebben, gyorsan és tisztán végzi.

TELEFON
■ 371 ■

TELEFON
■ 371 ■

UJVIDÉKI VÁROSI JÓDGYÓGYFÜRDŐ

ALCALICUS JÓDOS GYÓGYFORRÁS.

Modernül épült fürdőépületben jód, fangószap, mör. hallelni sós és tengerisófürdők, szénsavas fürdők. — Külön férfi és női osztállyal felszerelt hidegvízgyógyintézet — VILLAMOS GYÓGYMÓDOK. Modernül berendezett gőzfürdő és kádfürdők. Csusz, köszvény, ischiasz, ideg betegségek, mindenféle női bajok, gúmsócsontbajok, vérbaj ellen.

BLANKA ÉS EMBREKA SZAPPANPÓTLÓK

pósta-étküldési osztálya. Egy 10 kilós póstaesomag tartalmaz 30 db Blanka és 16 db Embreka szappanpótlót ára 30 korona bérmentve, csomagolással együtt, utánvétellel. — Ezen szappanpótlók Németországi gyártmányok és teljesen pótlójak az összes drága szappanokat a legkényesebb telher és takaruk mosáshoz, háztartásban, l. az, padló és edények stb. surolásához nélkülözhetetlenek Dr. K. Brauer berlini hítes vegysz. véleménye szerint őrösti tisztító hatása mellett fertőtlenítő is, mert a káros bacilusokat megöli és a legjobb zsírt artalmú nemes földből van készíve. Németországban és Ausztriában általános közszükségleti cikket képez. Kereskedőknél; háztartásban, állami és magán ipartelepeknél, továbbá kórházak, fogolytáborok és barakkok részére különösen ajánljatjuk. Rendelések kérének:

Szappanpótló anyagok Kiviteléi és Behozatala Csomagosztályába, Budapest VI., Csengery-u. 66-30. Telefon 51—94.

Autóiskola, mely sofför és gőzgépközeli vizsgálatokra

sikeresen előkészít

Göttel gépész-mester, Petőfi-u. 98.

Kitűnő referenciák,
sok évi gyakorlat, szakműhely, saját szerzeményű szakkönyvek

Fédküzelget nyitottam

a volt Regényi Kálmán féle üzlethelyiségben Kossuth Lajos utca a rom. kat. hitközség bérházában. — Midőn ezen körölményt a n. é. közönség b. tudomására adom, értesítem egyuttal, hogy mindennemű: arany- ezüstárut, ékszer, óráktáron tartok, mint a földzletemben. GOLDBERG T.

Vesszünk és eladunk

Hadiköcsönt és egyéb érték-papírokat

Hitelt nyújtunk

Áruka és bármely bank-szerű fedezetre

Ajánlunk

prima Wiener dió és darados koksztot

Ujvidéki Népbank r. t.

Kossuth Lajos-utca 50. szám

Fehérnemű varrás!

Női- férfi- és gyermekfehérnemű-varrást vállalom üzletemben. Teljes kelengyéket is. — Bizonyára minden család örömmel üdvözi és iparkodik e kedvező alkalmat felhasználni, hogy a család minden tagjának fehérneműjét gondosan elkészíthesse. Továbbá kézikönyvek, Monogram és fehérnemű-hímzési, agytakarók, stórok és vitreagok összeállítását, minden kézimunka montirozását jutányos áron elvállalom.

Kiváló tiszteltet

Hexner Franciska

kézimunka üzlete

Kossuth Lajos-utca 43. szám.

Aki a mai korrall

haladni akar, an-

nak okvetlenül

meg kell tanulnia

a magyar- és né-

met gyorsírást.

Tanuljon tehát

**Csernyei Mór-nál,
Rákóczi F.-u. 35.**

ki alapos oktatást

ad ugy a kétféle

gyorsírás, mint a

németnyelvben is.

**„FOTÓ”
FÉNYKÉPÉSZETI
SZAKÜZLET BUDAPEST
RÁKÓCZI-UT 80.
NAGYBAN — KICSINYBEN**

Kérjen időszaki értesítőt!
Amatőr munkát szakszerűen
végezi